

Udskriftsdato: 25. december 2025

KEN nr 9279 af 15/11/1999 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse O-55-99 om kontanthjælp - formue - tilbagebetaling - uforsvarlig økonomi - indfrielse af gæld

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 200307-99

Ankestyrelsens principafgørelse O-55-99 om kontanthjælp - formue - tilbagebetaling - uforsvarlig økonomi - indfrielse af gæld

Resume:

Indfrielse af ikke-forfalden gæld måtte anses for uforsvarlig økonomi. Dette gjaldt uanset, at formuen skyldtes, at ansøger havde optaget studielån, og at formuen blev brugt til at indfri disse lån.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at de udbetalte studielån var bestemt til at dække studie- og leveomkostninger i almindelighed i forbindelse med uddannelse, men at der var tale om fri dispositionsret.

Love:

Lov om social bistand - lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996 - § 26, stk. 1, nr. 1

Sagsfremstilling:

Ansøger, der var 24 år, rettede henvendelse til kommunen i november 1996 med henblik på støtte efter § 43 i den dagældende lov om social bistand.

Han boede hjemme hos forældrene. Han havde bestået studentereksamen i sommeren 1995 og var derefter begyndt at læse økonomi på universitetet men han var ophørt i efteråret 1996 på grund af en psykisk lidelse.

Ansøger havde modtaget SU i uddannelsesperioden, ligesom han havde optaget uddannelseslån. Låneprovenuet var blevet investeret i obligationer.

Ansøger blev i forbindelse med henvendelsen til kommunen i november 1996 gjort opmærksom på, at han skulle anvende formuen til at leve for.

Kommunen traf den 12. december 1996 egentlig afgørelse om, at formuen skulle anvendes til forsørgelse, men at der kunne ses bort fra et beløb til boligmæssig etablering og til evt. uddannelse.

Ansøger fik samme dag besked om afgørelsen. Han oplyste, at han havde solgt obligationerne og indfriet studiegæld. Han havde en resterende formue på ca. 25.000 kr.

Forvaltningen opgjorde på indfrielsestidspunktet den samlede formue til 107.000 kr. og fandt, at der i henhold til bistandslovens § 39 kunne bortses fra et beløb på 25.000 kr. Det resterende beløb burde have været anvendt til forsørgelse, inden ansøger havde været berettiget til kontanthjælp i henhold til bistandslovens § 37.

Ansøger havde sideløbende ophold på psykiatrisk daghospital i en 3 måneders periode for at afdække tilstanden og de nødvendige tilbud nærmere. På baggrund heraf blev det i juni 1997 vurderet, at ansøger havde behov for hjælp i form af bomæssig træning samt en meget velstruktureret og enkel tilværelse -både bomæssigt og arbejdsmæssigt.

Ansøger fik i august 1997 med virkning fra 1. december 1996 bevilget kontanthjælp med taksten for unge hjemmeboende. Hjælpen blev ydet med tilbagebetalingspligt i henhold til bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 1, idet det skønnedes at være uforsvarlig økonomi at indfri studiegæld med ca. 82.000 kr., når der ikke forelå nogen juridisk bindende aftale om tilbagebetaling heraf. Tilbagebetalingsperioden blev ikke fastsat endeligt, men måtte vurderes løbende i forhold til tiltag m.v.

I marts 1998 fandt forvaltningen under hensyn til tiden, der var gået siden december 1996, samt forløbet, at det måtte konkluderes, at ansøger ikke ville kunne klare sig uden offentlig støtte. Tilbagebetalingspligten blev derfor ophævet med virkning fra 1. juli 1997. Tilbagebetalingspligten for perioden fra 1. december 1996 til 1. juli 1997 blev fastholdt, idet denne periode var brugt til at afdække ansøgers situation.

Ansøger klagede til nævnet over tidspunktet for ophævelse af tilbagebetalingspligten samt over, at han endnu ikke havde fået bevilget hjælp til uddannelse i henhold til bistandslovens § 43, hvilket han mente at have været berettiget til siden sin første henvendelse til kommunen. Han fandt det ikke rimeligt at skulle bøde for, at kommunen ikke havde haft kendskab til hans lidelse, men skulle bruge ca. 1/2 år på at få det nødvendige kendskab til afdækning af problematikken.

Nævnet fandt ikke grundlag for at pålægge forvaltningen at ophæve det stillede tilbagebetalingskrav, og henviste til, at nævnet ved en tidligere afgørelse havde udtalt, at hjælpen kunne udbetales med tilbagebetalingspligt på grund af uforsvarlig økonomi, da ansøger havde anvendt en likvid formue på 107.000 kr. til indfrielse af gæld. Nævnet fandt ikke, at der var fremkommet oplysninger, der medførte, at kommunens afgørelse om krav om tilbagebetalingspligt i den anførte periode var forkert. Nævnet tog til efterretning, at kommunen havde eftergivet krav om tilbagebetaling for perioden 1. juli 1997 til 1. april 1998.

I klagen til Ankestyrelsen blev det bl.a. anført, at det måtte være indlysende, at den nye afgørelse skulle have tilbagevirkende kraft, når en forvaltningsmyndighed opdagede, at de faktiske omstændigheder, som var lagt til grund ved en forvaltningsakt, viste sig at være forkerte, og myndigheden herefter fandt, at disse fakta indebar, at der skulle træffes en anden afgørelse.

Ansøgers advokat fandt det herudover absurd, at tilbagebetaling af statsgaranteret studielån med de lånte statsgaranterede midler skulle være uforsvarlig økonomi. Optagelsen af det statsgaranterede lån reducerede ansøgers muligheder for at få studielån, så eneste fornuftige tiltag var at tilbagebetale dette straks, og dermed bevare den alternative mulighed for at optage banklån i et fremtidigt studieforløb. Alternativt burde der efter advokatens opfattelse være set bort fra denne formue, jf. bistandslovens § 39, da beløbet var "øremærket" til uddannelse og dermed afgørende for ansøgersuddannelses mulig heder.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, om der måtte være grundlag for at ophæve tilbagebetalingspligten i henhold til bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 1 fra et tidligere tidspunkt end besluttet af kommunen.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at pålægge kommunen at ophæve tilbagebetalingspligten med virkning fra et tidligere tidspunkt end sket.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at kommunen med rette havde ydet ansøger kontanthjælp med tilbagebetalingspligt i henhold til bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 1 med virkning fra 1. december 1996.

Begrundelsen for afgørelsen var, at ansøger på tidspunktet for henvendelsen til kommunen i november 1996 var i besiddelse af en formue på godt 100.000 kr., som han i en periode kunne have anvendt til at leve for.

Ankestyrelsen fandt, at indfrielse af ikke-forfalden gæld måtte anses for uforsvarlig økonomi i bistandslovens betydning. Dette gjaldt uanset, at formuen i det væsentlige skyldtes, at ansøger havde optaget studielån, og at formuen blev brugt til at indfri disse lån.

Ankestyrelsen lagde i denne forbindelse vægt på, at de udbetalte studielån efter deres formål var bestemt til at dække studie- og leveomkostninger i almindelighed i forbindelse med uddannelse, men at der var tale om fri dispositionsret. Der henvises nærmere til det anførte i SM O-42-79 og SM O-96-93.

Ankestyrelsen fandt ikke, at ansøgers lidelse kunne anses for at være af en sådan sværhedsgrad, at han havde manglet evne til at forstå arten af sine økonomiske dispositioner.

Kommunen havde således været berettiget til at udbetale kontanthjælp med tilbagebetalingspligt for en periode svarende til det tidsrum, hvor ansøger med rimelighed burde have klaret sig økonomisk for sin formue.

Der forelå ikke oplysninger i sagen som med rimelighed kunne begrunde, at en formue af den størrelse skulle være opbrugt på mindre end 7 måneder.

At kommunen under sagens forløb havde modtaget en række informationer til nærmere belysning af karakteren af ansøgers lidelse, kunne ikke begrunde, at tilbagebetalingspligten blev ophævet.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.